

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอนแนะ

5.1 บทสรุป

อุตสาหกรรมสิ่งทออันประกอบด้วยอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมเส้นใยฝ้าย อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ อุตสาหกรรมด้ายฝ้าย อุตสาหกรรมด้ายเส้นใยประดิษฐ์ อุตสาหกรรมทอผ้า และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการค้าระหว่างประเทศ เพราะจำเป็นต้องนำวัตถุดิบจำนวนหนึ่งมาใช้ในการผลิตร่วมกับวัตถุดิบที่มีอยู่ในประเทศ โดยได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐบาลในด้านต่าง ๆ และยังเป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สามารถทำรายได้แก่ประเทศปีละหลายพันล้านบาท วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอต่าง ๆ ข้างต้นนี้ โดยใช้ DRC (Domestic Resource Cost) เป็นเครื่องวัด คือการผลิตจะมีความได้เปรียบหรือมีประสิทธิภาพเมื่อค่า DRC ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่า 1

ผลการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทต่าง ๆ ในปี 2534 สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

อุตสาหกรรมเส้นใยฝ้าย (หีบฝ้าย) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขั้นต้นของระบบโครงสร้างสิ่งทอ ไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต ค่า DRC มีค่าเท่ากับ 1.245 ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมสุทธิเท่ากับร้อยละ 5.14 ในการผลิตเส้นใยฝ้าย 1 หน่วย จึงไม่เหมาะสมที่จะทำการผลิต อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ เป็นอุตสาหกรรมขั้นต้นของระบบโครงสร้างสิ่งทอ ค่า DRC เท่ากับ 0.630 และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมร้อยละ 30.32 ในการผลิตเส้นใยประดิษฐ์ 1 หน่วย จึงมีประสิทธิภาพในการผลิต เหมาะสมที่จะทำการผลิต

อุตสาหกรรมด้ายฝ้าย เป็นอุตสาหกรรมขั้นกลางของระบบโครงสร้างสิ่งทอ มีค่า DRC เท่ากับ 1.189 จึงไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต และในการผลิตด้ายฝ้าย 1 หน่วยจะทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมร้อยละ 9.43

อุตสาหกรรมด้ายเส้นใยประดิษฐ์เป็นอุตสาหกรรมขั้นกลางของระบบโครงสร้างสิ่งทอ มีค่า DRC เท่ากับ 0.828 เป็นอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพในการผลิต ในการผลิตด้ายเส้นใยประดิษฐ์ 1 หน่วย จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมสุทธิร้อยละ 12.78

อุตสาหกรรมทอผ้าเป็นอุตสาหกรรมขั้นกลางของระบบโครงสร้างสิ่งทอ มีค่า DRC เท่ากับ 0.842 จึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพในการผลิต และในการผลิตผ้า 1 หน่วย จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมสุทธิร้อยละ 11.86

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมขั้นสุดท้ายของระบบโครงสร้างสิ่งทอ มีค่า DRC เท่ากับ 0.574 เป็นอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพในการผลิต และในการผลิต 1 หน่วย จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมสุทธิร้อยละ 55.87

ดังนั้นอุตสาหกรรมเส้นใยฝ้าย (หีบฝ้าย) และอุตสาหกรรมด้ายฝ้าย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขั้นต้นและอุตสาหกรรมขั้นกลางของระบบโครงสร้างสิ่งทอ วัตถุประสงค์สำคัญคือเส้นใยฝ้าย และปุยฝ้าย มีค่า DRC มากกว่า 1 แสดงว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่เหมาะสมที่จะทำการผลิต เพราะเป็นการเสียโอกาสของการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเพื่อจะได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศหนึ่งหน่วยนั้นมีค่ามากกว่า 1

ส่วนอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และด้ายเส้นใยประดิษฐ์ วัตถุประสงค์สำคัญที่ใช้คือเส้นใยประดิษฐ์ ซึ่งสามารถทำการผลิตภายในประเทศได้จำนวนหนึ่ง มีค่า DRC น้อยกว่า 1 แสดงถึงความเป็นอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพในการผลิต การเสียโอกาสของการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเพื่อจะได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศหนึ่งหน่วยนั้นมีค่าน้อยกว่า 1 อุตสาหกรรมนี้จึงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

อุตสาหกรรมทอผ้า เป็นอุตสาหกรรมขั้นกลางของระบบโครงสร้างสิ่งทอ มีความได้เปรียบในการผลิต ค่า DRC มีค่าน้อยกว่า 1 ดังนั้นถ้าใช้ด้วยเส้นใยสังเคราะห์ที่ผลิตในประเทศเป็นวัตถุดิบในการผลิตจะเป็นการเหมาะสม เพราะทำให้ประเทศสามารถได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ 1 หน่วย โดยที่ใช้ทรัพยากรภายในประเทศน้อยกว่า 1 หน่วย

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นอุตสาหกรรมขั้นสุดท้ายของระบบโครงสร้างสิ่งทอ ลักษณะการผลิตเป็น Labor Intensive มีความได้เปรียบในการผลิต ประกอบกับประเทศไทยมีแรงงานในการผลิตเหลือเฟืออยู่แล้ว การผลิตสามารถใช้วัตถุดิบขั้นกลางคือผ้าผืนจากการผลิตภายในประเทศที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบได้

การให้การส่งเสริมของรัฐบาลแก่อุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในปัจจุบัน นโยบาย และมาตรการของรัฐบาลมีหลายนโยบายที่สำคัญคือ

1) การส่งเสริมการลงทุน เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2497 ให้การลงทุนแก่อุตสาหกรรมปั่นด้าย ทอผ้า และฟอกย้อม จนกระทั่งถึงวันที่ 3 สิงหาคม 2507 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนถึงระงับการพิจารณาคำขอรับการส่งเสริมในอุตสาหกรรมปั่นด้ายและทอผ้าเป็นการชั่วคราว และในปี 2514 ได้งดให้การลงทุนส่งเสริมอุตสาหกรรมฟอกย้อม จนกระทั่งถึงปี 2516 จึงให้การลงทุนส่งเสริมอุตสาหกรรมฟอกย้อมอีก ส่วนอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการผลิตเพื่อส่งออก

2) การควบคุมการตั้ง-ขยายโรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมมากเกินไปจนผลผลิตล้นตลาด อันจะเกิดผลเสียหายต่อวงการอุตสาหกรรมได้

3) การควบคุมการนำเข้า-ส่งออกและการควบคุมราคา เป็นอีกมาตรการหนึ่งที่รัฐใช้ในการช่วยเหลือสิ่งทอในประเทศ

4) การส่งเสริมการส่งออก มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลใช้เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอไทย ได้แก่

- 4.1 การคืนและชดเชยภาษีอากร
- 4.2 การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน
- 4.3 การชดเชยค่ากระแสไฟฟ้า (ยกเลิกแล้ว)
- 4.4 ยกเว้นภาษีส่งออกแก่ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ
- 4.5 กระทรวงพาณิชย์จัดระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรโควตาส่งออกผ้าฝ้ายและเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังตลาดชอตกลงเพื่อให้การส่งออกมีระเบียบเพื่อให้มีการใช้โควตาอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มาตรการด้านภาษี ภาษีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่สำคัญมี 3 ประเภทด้วยกันคือ ภาษีขาเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษ และภาษีการค้า

ซึ่งในมาตรการในการสนับสนุนของรัฐเหล่านี้ จะเป็นการสนับสนุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอทุกประเภท แยกเป็น 2 ประเภทคือ กลุ่มที่ผลิตเพื่อสนองตลาดในประเทศได้แก่ เส้นใยฝ้าย เส้นใยประดิษฐ์ ปั่นด้าย และการฟอกย้อม แต่งสำเร็จ และกลุ่มผลิตเพื่อส่งออก ได้แก่ ผ้าฝ้าย และเสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่จากการศึกษา อุตสาหกรรมเส้นใยฝ้ายและอุตสาหกรรม

ค้าขาย เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต การสนับสนุนในอุตสาหกรรมทั้ง 2 ดังกล่าว จึงทำให้เกิดการสูญเสียทางสังคม จากการเสียโอกาสในการใช้ทรัพยากรในประเทศ เพราะถ้านำทรัพยากรเหล่านั้นมาผลิตในอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคม การจะสนับสนุนของรัฐบาลควรสนับสนุนในส่วนกลุ่มที่มีความได้เปรียบในการผลิต ส่วนกลุ่มที่ไม่มี ความได้เปรียบในการผลิต รัฐบาลควรเร่งพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพ หรือทำการสนับสนุนหาแหล่งวัตถุดิบขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพดี ราคาถูก ที่ทำการผลิตในประเทศ เพื่อใช้สนับสนุนการผลิตในประเทศ ซึ่งจะเป็นแหล่งวัตถุดิบขั้นพื้นฐานที่สามารถทดแทนการนำเข้า และช่วยลดต้นทุนการผลิตทำให้การผลิตนั้นมีประสิทธิภาพ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ สามารถแข่งขันในตลาดโลก

ข้อเสนอแนะ

ต้นทุนที่สำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอ มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือ ปัจจัยด้านวัตถุดิบและแรงงาน ต้นทุนด้านแรงงาน ผู้ผลิตในประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เนื่องจากค่าแรงต่ำกว่าคู่แข่งอื่น แม้ว่าช่วงหลังจะมีหลายประเทศที่เริ่มมีค่าแรงต่ำกว่า ก็ยังไม่ถือว่าเป็นปัญหามากนัก ปัญหาสำคัญที่ควรแก้ไขคือปัญหาด้านวัตถุดิบซึ่งพึ่งพาอาศัยต่างประเทศเป็นหลัก แนวทางที่ควรแก้ไขคือ

1. เร่งพัฒนาการผลิตวัตถุดิบในประเทศ เช่น ฝ้าย ไหม ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้ผลิตเพิ่มการใช้ในประเทศมากขึ้น
2. ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีของการพิมพ์และฟอกย้อมให้ทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อลดการนำเข้า
3. ควรปรับโครงสร้างภาษีโดยเฉพาะภาษีเครื่องจักรซึ่งนำเข้าเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อให้การผลิตในประเทศขยายตัวมากขึ้น อันจะช่วยลดการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศลงในระยะยาว
4. ในระยะยาวควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการผลิตวัตถุดิบที่ไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและขอความร่วมมือจากต่างประเทศด้านการลงทุน และตั้งโรงเรียนสิ่งทอเพื่ออบรมบุคลากรให้มีความรู้ด้านกรรมวิธีการผลิต

5. ส่งเสริมการร่วมลงทุนจัดตั้งโรงงานผลิตวัตถุดิบชนิดต่าง ๆ ในประเทศเพื่อให้มีวัตถุดิบใช้ในประเทศเพิ่มขึ้น และรับเทคโนโลยีการผลิตเพื่อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมของประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย